195

Dr. Ivan Merz

NAJNOVIJA ČUDESA U LURDU

Dnevnik hrvatskog hodočasnika laika, prigodom 52. narod. franc. hodočašća od 20.-28. VIII. 1924. Zoran opis Ureda za Liječničke pregledbe. Kako se dešava čudo i kako ga lječnici ustanovljuju. Pet čudesnih ozdravljenja. Šta govore ozdravljenici? (6. slika).

Popularno naučna knjižnica „Hrv. kat. narod. saveza" u Zagrebu.
Urednik Dr Velimir Deželić, sin.
(Posebno izdanje).

NAJNOVIJA ČUDESA U LURDU

»Tko je to vidio, svjedočio je: i njegovo je svjedočanstvo istinito«.
Ivan XIX, 35.

U DJEVIČINOM GRADU.

Tuluza, 21. VIII. 1924.

Stigao sam do Tuluze vlakom iz Lijona i to preko Tarascona i Cette-a. Po prvi sam puta opazio Sredozemno more. Bilo je posuto bijelim jedrenjačama. — U vlaku je sjedio sa mnom jedan redovnik, Lazarista iz Tunisa, bradat poput svetog Franje saleškog. Pripovijedao mi je o stanju Crkve u Tunisu i o njenim poteškoćama. Veli, da Muslimani preziru kršćane bez vjere, a da naprotiv poštuju one, koji vrše svoje vjerske dužnosti. Pripovijedao mi je također o srpskoj vojsci u Bizertu i o dobrom odgojnom utjecaju, što ga je na nju, a poglavito na časnike, vršio kontakt s Francuzima.

Napokon je i mrak pao, a vlak stiže u Tuluzu. Izidem. Odmah opazim u čekaonici trećega razreda u crno odjevene redovnice, te ho-

dočasnike s medaljicama i crvenim križem na prsima. Od bolesnika poglavito se isticala jedna redovnica, koja je gotovo nepomično sjedila prislonjena uza zid, te neki stariji gospodin. — Doskora dođoše lijepo odjeveni mladići i odnesoše bolesnike na peron, gdje je čekao vlak spreman da krene prema Bayonne-i. Došlo je i drugih bolesnika, koji su išli podbočivši se o svoje pratioce i mučno se dizali u svoje vagone. Pred vagonima je bilo svećenika, redovnica, djevojaka. Jedni su šetali, a drugi razgovarali mašući pri tome živahno rukama.

Lurd, 21. VIII. 1924. 10 sati prije podne.

Bio sam na željezničkoj stanici. Malo prije stigla su dva vlaka. Došlo je većim dijelom ženskog svijeta, nelijepa, od sunca opaljenih lica, koja su brige i trpljenja izobličila. Tu i tamo mogla se među njima opaziti koja podebela domaćica. — Vani pred izlazom ležali su na nosiljkama raznovrsni bolesnici i to većinom djevojčice i žene. Među njima svratih pozornost na jednu posve blijedu i mršavu Španjolku, crnih i velikih očiju, koje su se caklile kao da su bile uklopljene u dva poput snijega bijela i široka okvira. Nijesam razumio, što je govorila, ali sam vidio, gdje je rukom pokazivala na svoj želudac. Promatrao sam jadnu djevojku

s otvorenom ranom pod uhom, jednu drugu iznakaženih ličnih crta i iskrivljene ruke; meni se činila kao da je luda. — Zeleni otvoreni autoomnibus i tramvaji, primali su na se nosiljke s ljudskim ostacima i vozili ih prema bolnici Notre-Dame des Douleurs, Hospice Bernadette i još nekim drugim bolnicama. — Razni se nosači i kat. skauti neprestano po kolodvoru žurili: jedni su prenosili bolesnike, a drugi turali kolica ili nudili bolesnicima napitke, što okrepljuju. Redovnice s velikim bijelim pregačama, izrazitim crvenim križem na prsima i crnim debelim velom oko ramena hitro se vrtjele, zaustavljale se i živahno »rukama govorile« — bile su u svom elementu.

Lurd, 21. VIII. 1924. 7 sati uveče.

Ostali sam dio prije podneva proveo s vl. g. Lafforgueom, urednikom lurdskog časopisa »La Source«. Tako je prošlo prije podne, a vl. g. René Gaëlla, urednika lurdskog časopisa »La Croix de Lourdes«, kojega smo tražili, nijesmo našli. — Iza objeda otišao sam smjesta na stanicu, da dočekam glasoviti »Bijeli vlak«, koji iz Pariza doprema teške bolesnike. Vlak je međutim stigao već u podne. Ipak je oko 50 bolesnika ležalo pred kolodvorom, bilo u nosiljkama, bilo u trokolicama. Redom su dolazili

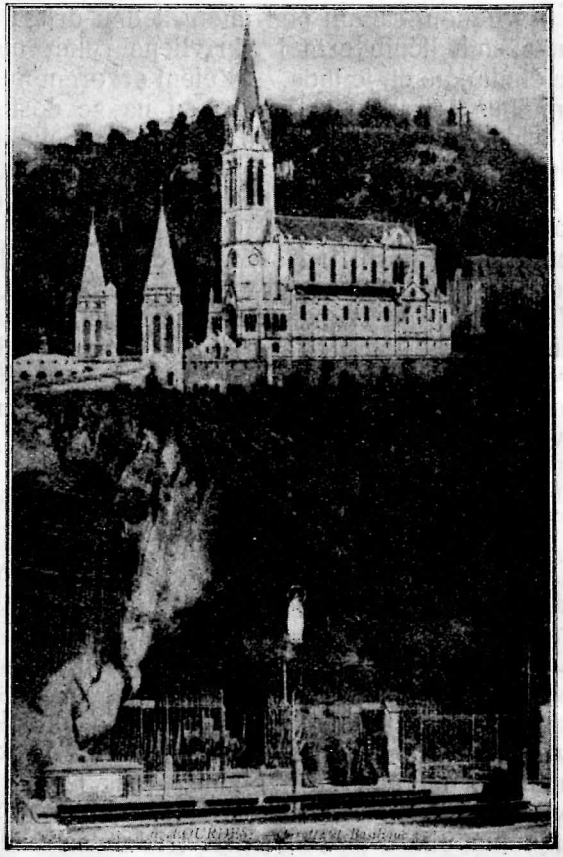

po njih veliki autobusi i odvažali ih, dok su međutim nosači s perona donosili nove bolesnike, koje su uvijek novi vlakovi dovozili u Djevičin grad. Toliko je napokon bilo bolesnika, da ne mogoh na pojedince više ni svraćati pažnju, kao što sam to još činio prije podne. Među ovim bile su umiljate sušičave djevojke, pa žene, kojima su obrazi bili kanda obrasli nezgrapnim modrim, krupnim gljivama.o Druge nijesu imale nosa, mjesto njega bile su rupice u licu. Eto zatim slijepih mladića i djevojaka, koje polako vode, pa djece sa zgrčenim, zakržljalim nožicama i mnogo drugih bolesnika.

U 4¼ po podne pođem k Špilji; no srećom bilo je toliko svijeta pred crkvom sv. Krunice, da sam morao pričekati na Procesiju s Presv. Oltarskim Sakramentom. Stajao sam na zgodnom mjestu, prema izlazu »rue de la Grotte«. Prije nego li će procesija krenuti od Špilje, narod je molio krunicu. Svećenstvo je stajalo tu raskriljenih ruku i predvodilo te molitve. Iza svake se desetke tri puta otegnuto zapjevao divni, anđeoski koralni: »Gloria Patri . . .« te potresni i moćni »Parce Domine, parce populo tuo, ne in aeternum irascaris nobis« — Poštedi nas Gospode, poštedi narod svoj, nemoj da se zauvijeke na nas srdiš. — Iza toga se ushićeno pjevao »Magnificat«, te pojedini stihovi psalma

Lauda Jerusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion, koji su se izmjenjivali sa zanosnim poklicima obožavanja: Hosana, hosana, hosana filio David. Kada je orleanski kardinal Touchet počeo da sa Presvetim blagoslivlje svakoga pojedinog bolesnika, a jedan svećenik snažno zazivao: Gospode, mi ti se klanjamo; Gospode mi se ufamo u te; Gospode, mi te ljubimo; Gospode, onaj kojega ljubiš, bolestan je; Gospode, daj da progledam; Gospode, daj da prohodam... tada je jamačno mnogo oko proplakalo. Sav je narod jednodušno opetovao ove bolne usklike i tako zasvjedočio vjeru u prisutnost Galilejskog čudotvorca Isusa Krista, Sina Božjega, i u istinitost vjere katoličke, vjere izvan koje se nalazi samo laž i taština. Jedan je kardinal svete rimske Crkve nosio Svetootajstvo, a svećenstvo je rimske Crkve molio u ime naroda i pred narodom. I ako tom prilikom koji bolesnik zaista u tren oka ozdravi, onda je Bog pod prilikama pšeničnoga kruha nazočan i svi su »apsurdi« Crkve katoličke živa spisavajuća istina. I sveti je Sakramenat polako prolazio pokraj ispruženih i sjedećih bolesnika...

Na veče su Verdunci prije procesije sa svijećama pjevali: Joanna, Joanna, santa Joanna, ora, ora, ora pro nobis. Sama procesija bila je čarobna: nebrojene tisuće upaljenih svijeća,

žaruljama rasvijetljena bazilika, koje se nebotični zvonik na daleko vidio..., sve mi je to bilo kao bajka uzeta iz carstva djetinje mašte..

Nakon ove noćne procesije sav je narod, upaljenim svijećama, kao s gorućim tulipanima u ruci, pjevao urnebesni »Credo« — »Vjerujem«. Oko pedeset tisuća ljudi duboko je spustilo svijeće, kada je melodija došla do značajnih riječi: »et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine« i do polaganog razvučenog: »et homo factus est«. Kod drugih se riječi svijeće u znak oduševljenja opet dizale gore, prema zvijezdama, a kad je pjesma došla do riječi »et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam«, kao da se to užareno jezero podiglo za metar više i sav je narod polako pobožno pjevao svaki ovaj atribut Crkve: jedne, svete, katoličke i apostolske. — Činilo se, kao da je tako prionuo uz svaku ovu riječ, da je teška srca prelazio na drugu. — Oh, čarobne li bajke o rasvijetljenim crkvama, vatrenim rijekama i jezerima, zanosnim pjesmama, čudesnim ozdravljenjima i svetim ljudima, koji iz ljubavi bližnjemu žutvuju život svoj; bajovita li prizora, što ga Otac nebeski priređuje svojoj zemnoj dječici!

Lurd, 22. VIII. 1924. 3 sata.

Jutros nijesam opazio ništa osobito. Mnogo je naroda vrvilo ulicama, a razne skupine pjevale pred bazilikom i na putu, koji se penjao uz Križni put. Neko sam vrijeme prisustvovao Misi Limoškog proštenja, koja je započela u bazilici već u 9 sati. Sav je narod jednoglasno pjevao veličanstveni gregorijanski »Credo«, a iza toga himan »Ave maris stella«.

Poslije podne dobio sam od abbé Eckera novinarsku iskaznicu, s kojom sam smio u Ured za Liječničke pregledbe (Bureau des Constatations médicales). — Govorio sam također s g. A. Michelinom, glavnim dopisnikom pariškog dnevnika »La Croix«, te s ravnateljicom ugledne pariške ženske revije »Lumen«. Iza objeda, bio sam dulje vremena pred piscinama i promatrao dolazak bolesnika: jedne donose na nosiljkama, druge dovoze u trokolicama, a neki se teško, bolno prislanjaju o svoje pratioce. Oh, lurdskih li pratilaca, nosača, trhonoša; poput serafa Božjih gore od ljubavi prema bijednim izobličenim ljudima; dok nose, turaju, prate svoje bijedne i prebijedne štićenike, mole, mole i ne prestaju da mole krunicu. Neki su između njih i trbušasti i nespretni; vidi se, da su obikli posve drugim poslovima. Od bolesnika me se najviše doimlju beznosi ljudi ljubičasta krastava

lica, te slijepci, koji se grčevito drže svojih pratilaca i nesigurno uz njih stupaju. Ni na jednom od ovih bezbrojnih izmučenih lica ne vidjeh znaka očaja: trpljenje kao da ih je preobrazilo, pa zadobiše neki posebni sjaj i ljepotu punu nepronicave dubine. — Pred samim piscinama leže mnogi bolesnici na tlu u nosilima i trokolicama, te čekaju dok na njih ne dođe red, da ih unesu kroz jedna od triju vrata. Jedan bradati svećenik molio je krunicu glasno i raskriljenih ruku, a dva su mu druga pomagala. Narod je odgovarao. Gregorijanski, beskrajni, vječni »Gloria Patri« otpjevao bi se nakon svake desetnice. Osim toga svećenik bi u tim razmacima glasno vapio: Naša Gospo Lurdska, izliječi nam naše bolesnike — Naša Gospo Lurdska izliječi nam naše bolesnike — Utočište grješnika smiluj nam se... Sav brojni narod, koji je stajao pred piscinama, s istim bi ufanjem opetovao tu smionu prošnju. Vapaje bi svršavali obično sa »Parce Domine, parce populo tuo: ne in aeternum irascaris nobis« — tom bolnom molitvom ispaćene djece, koja iz ove doline trpljenja i suz vape za milosrđem neizmjernog sveprisutnog Boga. — Krunica se neprestano dalje molila i molila; ona kao da je ono ubojito oružje vojnika zemaljskih, kojim najuspješnije jurišaju na tvrđavu nebesku. Međutim su jedni bolesnici ula-

zili na kupanje, a drugi iz kupelji izlazili. — Sam nijesam vidio nutrinje piscina. Jedna mi je Parižanka, koja se kupala, rekla, da taj obred jako djeluje na dušu. Kod svlačenja se moli, zatim se poljubi kip Bogorodice, te ulazi u čudotvornu vodu, kroz koju su često prošli i teško bolesni te u njoj ostavili tragove svojih bolesti. — To je t. zv. permanentno lurdsko čudo: u ovim se piscinama tako reći umjetno goje razni uzročnici bolesti, a nikada se nije čulo, da bi se itko u njima okužio.

Gđica Anny Poyet — sestra apostola normalke, Pierrea, o kojemu se pisalo u našu »Luč« — reče mi, da joj je jedna od njezinih prijateljica, Mlle Petit, dragovoljna »infirmière« (bolničarka), saopćila, da je jedna bolesnica u času ozdravila od upale potrbušnice. Kod ručka se govorilo, da je također sinoć u 7 sati jedna bolesnica u piscini (kupelji) ozdravila. Sâm nijesam ništa vidio, ni Liječnički Ured nije ništa službeno objavio . . .

URED ZA LIJEČNIČKE PREGLEDBE.

Lurd, 22. VIII. 1924. 10^{15} uveče.

Najradije bih odmah pisao o čudu, o kom sam se uvjerio na vlastite oči. No idimo redom! Čini mi se, da se danas molilo sa više žara. Prije Euharistijske procesije bolesnici

su na Esplanadi ležali na nosiljkama. Bilo ih je vrlo mnogo; jamačno više stotina. Jedan je bradati svećenik predmolio krunicu, a prije svake desetke rastumačio bi sadržaj njenog otajstva. Osim toga bi se po tri puta razlijegnuo »Gloria Patri«, te »Parce Domine«, a završavalo se pjesmom Lodate (t. j. Laudate), lodate, lodate Mariam. Kada se Procesija počela približavati, francusko pjevanje presta i svečani zvuci latinskog psalma »Lauda Jerusalem Dominum: lauda Deum tuum Sion. Hosanna, hosanna, hosanna filio David . . .« dopre do mojih ušiju. — Sprijeda su stupala dječica u plavom odijelu s bijelim rupcem (lurdske konfesionalne škole?), te Noelistice (ženske organizacije Katoličke Akcije), djevojke s velikim i dugačkim bijelim velima oko glave i ramena. Na svakih dvadeset koračaja nosile su po jednu bijelu zastavu s križem. Polako su i svečano stupale dijeleći se u sredini. Jedne se penjale na desnu a druge na lijevu stranu estrade, koja vodi prema bazilici. Na ogradi su poput štitova postavile svoje bijele zastave i u svojim bijelim haljinama gledale prema Procesiji. Zatim je istim odmjerenim korakom, po ritmu beskrajne vječnosti, stupala mala četica katoličkih skauta noseći zelenu zastavu s crvenim jeruzalemskim križem. Eto muževa, te klera i najzad samog

Isusa Krista, pod prilikom hljeba, gdje ga nose pod malenim nebom. Ljudi padaju na koljena okrenuvši se prema Presvetom... Ponavljao sam što sam bolje znao zazivanja grlatog svećenika. Zacijelo je bio redovnik — asumpcionist. — Asumpcionisti, naime, organizuju golema narodna proštenja u Svetu Zemlju, Rim, Lurd i drugamo. Čine mi se kao Cluny-ški sredovječni monasi, koji su organizirali oboružana proštenja k svrtomu Jakovu od Kampostele, i koji su oduševljavali Evropu za velike Križarske vojne. — Čim se svršila procesija, požurim se u Liječnički Ured. Na jednom je prozoru bilo napisano: 27. kolovoza. Hodočašće. Gđica Hélene Macagne, 22 godine, iz Le Muy a (Var), aux Cadenades. Bolovala od dorsolumbalne Pottove bolesti (malum Potti). Ozdravila kod Procesije 21. kolovoza. — Sâm nijesam vidio ovog ozdravljenja, jer tada još nijesam imao novinarske karte.

Stupim u taj glasoviti »Bureau des Constatations mèdicales«. To su dvije sobe, jedna do druge, spojena širokim otvorenim vratima. U prvoj su sobi do zida klupe, a na zidu su poviješane razne slike: fotografije ozdravljenikâ prije i poslije ozdravljenja, slike raznih rana, velike radiografske (röntgenske) snimke, te slika Dra Boissarie-a. Dvoja mala zatvorena vrata s desne

strane vode u sobe za liječničke pregledbe. S lijeve strane vode velika vrata u sobu za liječnike. I u ovoj su dvoja vrata, te dva ormara za službene knjige i jedan veliki četverouglasti stol. — Kad sam stupio u prvu sobu, određenu za novinare i publiku, zatekao sam mnogo svijeta. Bilo je tu liječnika, svećenika, gospođa, te jedan časnik. — Nakon nekog vremena vrata se otvore; nosači unesu nosila i polože ih na zemlju. U njima je ležala blijeda mršava crnomanjasta djevojka — Une miraculée — ozdravljenica. Sama hoće da ustane s nosila. Ne daju joj. Polako je pridignu. Sama prohoda, ode u sobu za liječnike i sjedne nasuprot Dru Marchandu.

Poletio sam u sobu rezerviranu za liječnike, ne znajući, da je publici strogo zabranjeno da uđe u nju. Stajao sam sa svojom bilježnicom tik iza Dra Marschanda i gledao ozdravljenici u lice. Liječnik izvadi svjedodžbe bolesnice i stane je ispitivati. Iz toga sam razabrao u glavnome ovo: Gđica Paule Parizot,* 24 godine stara, studentica medicine, nastanjena u Pavillon-sous Bois (Seine). Došla je u Lurd s teško bolesnima pariškoga »Bijelog vlaka«. Bila je teško bolesna. Putem je užasno trpjela. Liječnička svjedodžba Dra Joranda

* Čitaj Pol Parizò.

Gdica Parizot među samim liječnicima.

iz Frenville-a (Seine et Oise) od 28. VII. 1924. tvrdi, da ima »péritonite tuberculeuse« — peritonitis tuberculosa — sušičavu upalu trbušne opne, tri puta operirana, sa sraslinama (adhérences) i otvorenim ranama (éventration).« Liječnik je dodao, da bolesnica mora neprestano ležati. — Već je u svojoj desetoj godini imala više napadaja upale slijepog crijeva. U svibnju g. 1921. operirana je prvi puta; i to s prividnim uspjehom. Počela je bacati krv. Početkom zime 1921. ponovno je operiraše. Pokaza se karakteristična upala trbušne opne. U prosincu 1922. oboli od upale mozgovne opne (méningite, meningitis) i posve oslijepi. Nakon tri tjedna, u mjesecu veljači 1923., opet progleda. No pluća su njena već bila sušičava i ovo se stanje pogorša. To su ustanovile radioskopske pregledbe. — U travnju 1924. bolovi u trbuhu postadoše silno teški. Karakteristični znakovi upale trbušne opne postadoše još očitiji. U lipnju iste godine ponovno je operiraše i tom su prilikom ustanovljene mnoge srasline (adhérences). Kirurg je morao da reže debelo crijevo (résection du colon). — Svi su držali, da je izgubljena. Dobije posljednju pomast. U studenom 1923. podvrgoše je opet radi »upale potrbušnice i crijevne oklusije« (occlusion intestinale), kirurškoj intervenciji i

to u pariškoj bolnici Saint-Joseph. U prvi se mah učini, da će gđica Parizot ozdraviti. Ali se već u lipnju ove godine (1924.) pokažu na trbuhu (abdomen) vrlo teški znakovi bolesti. Ustanovljene su također veće ozljede na plućima. Bacanje krvi bilo je sve češće. Bolesnica se uvjerila, da joj ljudska pomoć ne će više koristiti i ona odluči, da se obrati na Lurdsku Gospu. Put je bio silno težak. Stigla je jučer (21. VIII.) u podne u Lurd. Tijelo je bilo izmučeno bolovima, a njena slabost na vrhuncu. — Danas (22. VIII.) oko tri sata po podne okupa se po prvi puta u piscini.* Uroniše je u hladnu kupelj; bolovi postadoše nesnosni. To je potrajalo samo nekoliko trenutaka. Na jednom osjeti čudnovatu, nepojmljivu ugodnost. Bila je zdrava. Zatim je bila kod Procesije sa Presv. Sakramentom, i evo je malo prije dovedoše u Ured za Liječničke Konstatacije.

Promatram od radosti preobraženo lice djevojke, koja sjedi nasuprot Dru Marschandu. Odmah mu na pitanja ne odgovara, jer je on nemilosrdno i na preskok pita: »Koliko je tome mjeseci?« »Kako se zvao liječnik?« U ruci je listao liječničke svjedodžbe, koje je bolesnica

* **Kupala ju je gđica Sylvie Bienaimé, koja je u Lurdu ozdravila 22. VIII. 1912. od tuberkulozne upale trbušne opne, koja je bila na istom mjestu, kao kod gđice Parizot.**

sa sobom donijela. Na vlastite sam oči gledao te svjedodžbe: neke su u obliku službenih tiskanica, a druge opet na običnom listovnom papiru i »urešene« onim poznatim »lijepim« liječničkim rukopisom.

Kako sam stajao iza Dra Marschanda i pisao njegove upite te odgovore ozdravljenice, to dođe k meni neki bradonja — M. Soupil(?). Kad sazna, da nijesam liječnik, potjera me u drugu sobu određenu za novinare i publiku. Iz ove sobe ne mogoh da uhvatim svaku riječ prisutnih liječnika. Međutim provedoše gđicu Parizot kroz našu sobu i odvedoše u kabinet za pregledavanje. Više je liječnika išlo za njom. Narod se vani pred vratima »Liječničkog ureda« tiskao, i urnebesnim glasom pjevao »Magnificat« — Veliča duša moja Gospoda.

Dok su liječnici pregledavali ovu bolesnicu gđicu Parizot, ispitivao je Dr Marschand gđicu Marie Lafon iz Montpellera, koja je lane, početkom srpnja ozdravila od »gastrite ulcéreuse« (gastritis ulcerosa — želučani katar s čirovima). Niža je od mene za dva pedlja i nosi veliko bijelo velo poput Noelistica. Lane je bila teška 32 kg, a sada važe 44 kg. S mnogima se rukovala. — Dok sam gledao ovu prilično ružnu i opaljenu djevojku, pomislio sam, da ova spada među one osobe, o kojima mi u životu

gotovo i ne vodimo računa. Po izgledu je neznatna, nelijepa; osoba, kao što ih često u našim trećim redovima i kongregacijama susrećemo; mnogi se od nas, pa i od svećenika, izražava o tim stvorovima Božjim s malo uvažavanja i sa samilošću. I, pomislih: upravo su tako jadna i od svijeta zapuštena stvorenja miljenici Božji.

Izađem iz Liječničkog Ureda i odem prema Piscinama. Bolesnici se neprestano kupali, a svećenstvo raskriljenih ruku glasno predmolilo. Jurišali su na nebo. Uputim se zatim u Hôtel Myosotis, kamo me na večeru pozvala već spomenuta gđica A. Poyet. Nešto je kasnije k istome stolu sjela gđica od jedno 25—30 godina, koja je sa svojim ocem došla iz Versailles-a u Lurd da obavlja službu dragovoljne bolničarke. Pripovijedala nam je tri slučaja ozdravljenja, kojima je bila svjedokom jučer i danas. Nastojat ću, da me ova gospođica upozna s ozdravljenicama.

Razgovor s ovim djevojkama i s gosp. Petitom nešto me primirio.

Prvi dojam, što su ga na me učinili Francuzi, odmah nakon uredne i čedne njemačke Švicarske, bio je posve loš. Već se u Ženevi muževi i žene u vagonima besramno ponašali, a goloruka moda govorila je, da opet dolazim

u lascivne zemlje. Ali eto, u Francuskoj čovjek često susreće pravu elitu, svece, koji svojom vrijednošću nadoknađuju i brišu loše dojmove, koji na stranca čine ljudi s ulice.

Večeras je, čini mi se, procesija sa svijećama bila mnogo ljepša. Ono upaljenih pedeset tisuća svijeća kao pedeset tisuća vatrenih tulipana činilo se ponajprije, poput vatrene rijeke, koja je zadobila oblik dvaju potkova, kojima vrhove spajaju dvije pruge. A »Ave, ave, ave Maria« razlijegalo se bez prestanka.

Čovjek ne može da shvati sve, što ovdje proživljuje. Na vlastite oči vidjeh čudo; razum mi to kaže, a osjećaji i nagnuće ostaju skloni zlu i nesposobni da osjete svu veličanstvenost događaja, koji čovjeka okružuju. Ipak neka utjeha obuzme čovjeka: sve naše molitve, svi naši gorki časovi, sva naša nastojanja oko »obnove svega u Kristu«, cijelo naše uvjerenje o istočnom grijehu, o značenju trpljenja, o autoritetu — dă, sve to šarenilo katoličke nauke nije puki fantom, izmišljotina, već prava pravcata istina. — Osjetili mi u Lurdu nešto ili ne, to su unatoč tomu lurdska čudesa neoborive činjenice, koje nam govore, da izvan Crkve katoličke nema prave Crkve i da sve one, koji se svojevoljno ogriješuju o načela vjere i ćudoređa, čeka grozna, a možda i vječ-

na osuda. — I zato je sav rad, koji ide za spasom duša, najuzvišeniji i najpotrebniji, što se uopće može da zamisli.

Kada sam sve to vidio, pomišljao sam na naše otpale svećenike, na t. zv. Starokatolike i na njihov nesretni udes. A radi čega su ostavili Boga, Tvorca svijeta i svjetova, te lurdsku Čudotvorku? Radi čega djevičanski sjaj blistave, svete, jedine Crkve Katoličke? Oh, ako koji između tih nesretnika pročita ove retke, neka zna, da su tisuće i tisuće vjernika spremne zakleti se pred Bogom živim, da su lurdski događaji neprevarljivo istiniti.

ČUDESA O KOJIMA SAM SE UVJERIO NA VLASTITE OČI.

Lurd, 23. VIII. 1924. 3 sata po podne.

Nijesam ni dospio da odem k Špilji. Bio sam u Liječnikom uredu, gdje se sakupilo oko 40 liječnika. Ozdravljenicu Mlle Parizot tačno su pregledali Dr Eck i Dr Garcuel iz Pariza, Dr Dargein iz Bordeaux-a, Dr Grosjean iz Mirecourta, Dr Dufour iz Perthuisa (Ile-et-Vilaine) i Dr Cohendy iz Clermond-Ferranda. Nakon jednog sata pregledbe ustanovili su liječnici, da joj je trbuh posve gibak i normalan i da ne pokazuje ni najmanjeg znaka priraslina (adhérences). Njen je probavni aparat posve

zdrav. Rane operacija posve bezbolne. — Na temelju izvještaja tih liječnika, glasno se je u prisutnosti druge tridesetorice liječnika sastavljao izvještaj. Glede ozdravljenja njenih pluća liječnici nijesu htjeli da izreku svoj sud: opažaju se još »des râlements minimes« — posve sitni hropoti. Svi liječnici priznadoše, da je gđica Parizot dne 22. kolovoza 1924. ozdravila od sušićave upale trbušne opne i da ovo ozdravljenje premašuje sve ljudske mogućnosti.

Zanimivo bi bilo, da sam mogao pisati sve upite i prigovore raznih liječnika. Nijesam to činio, da ne bi, kao prvi dan, na se svratio preveliku pozornost; mogao sam se približiti svim grupama prisutnika i čuti njihovo mišljenje.

Malo kasnije dovedoše drugu jednu djevojku, koja je ozdravila jučer po podne u piscini.

Doveli su je otac i majka i jedna redovnica, mislim Neverskih sestara, koja je, čini mi se, vrlo sličila samoj Bernardici. Djevojka se zvala Madeleine Delaître. Dugo su je ispitivali i zatim je nekoliko liječnika otišlo s njom u pokrajnu sobu, gdje su je dugo — sat i više — pregledavali. Zatim je jedan radiolog prema radioskopiji bolesnice, koju je držao u rukama, vrlo detaljno tridesetorici (34) liječnika tumačio stanje bolesti. Rezultat je ankete

* Čitaj Madlén Delétr.

bio ovaj: Mlle Madeleine Delaitre, 18 god. stara iz Trouville-a sur-Mer (17, rue de Bon Secours), ozdravila je u piscini u petak po podne 22. kolovoza od sakralizacije, t. j. od sušićave srasline kralježaka krstačom (sakrumom) (soudure des vertèbres lombaires avec le sacrum).

Madeleine Delaitre.

Bolesnica (Dossier no 17 de 1924), četvrto dijete jedne porodice od 5 njih, nije prije bolovala. Tek prije dvije su joj godine operirali slijepo crijevo. Počela je osjećati bolove prije 18 mjeseci u predjelu bedara (région lombaire).

Od početka siječnja 1924. — i to iz terapeutskih razloga i radi velikih bolova u predjelu bedara, koji su sprečavali svaku kretnju trupla (tronc) na donjim udovima i branili sjedeći položaj — je mlada bolesnica nepomično ležala u vodoravnom položaju (décubitus). Nije dakle mogla ni hodati, ni ispravno stajati, ni kretati gornjim dijelom tijela, a ni pomicuati hrptenicu.

Wassermannova je reakcija bila negativna.

Radiografija, što je bila priložena uz ostale spise gđice Delaitre, svjedoči o opstanku prignječenosti (tassement) četvrtog bedrenog kralješka (lombaire) na petom i sakralizaciju ovog zadnjeg, to jest sraslina transverznih izbočina (apophyses transverses) ove kosti sa krilašcima krstače (ailerons du sacrum).

Svi liječnici, koji su liječili bolesnicu, bez uspjeha su na nju primjenjivali određene lijekove, — živu, arsenik, bismut — i tako nepomična uslijed kosnate srasline i nepodnosivih bolova, siromašna je djevojka prispjela u Lurd, vodoravno položena već punih 10 mjeseci.

Jučer, u petak po podne (22. VIII.) ispružiše bolesnicu na posebne remene (sangle) i Gospođe Bolničarke (Dames Hospitalières) je uroniše u vodu. Nje se je jedino dojmila niska temperatura vode. Kada je međutim izišla iz banje, opazi da može sjesti i što više i pridići se i stgibati, te ustati i to bez ikakve poteškoće. Ovo se stanje još poboljša za Euharistijske procesije.

Natrag odvedena u Bolnicu, sretna djevojka saopći osobama svoje dvorane, da je ozdravila, u šest sati je odvedoše u Liječnički Ured, gdje se ustanovi, da stupa nešto nesigurno, i to se pripiše tome, što je tako dugo nepomično ležala, jutros je eto došla, iza gđice Parizot, u Liječnički Ured. Pet stručnjaka su je temeljito pregledali, i to Douorin iz Lille-a, Doazan iz Pariza, Itrac iz Tuluze, Aussilloux iz Narbonne i Legros iz Comba (Ille-et-Vilaine).

Ona je sa sobom donijela vrlo jasnu liječničku svjedodžbu, koju je ispostavio Dr Leneveu iz Trouville-sur-Mer (od 30. VI. 1924.). Glasi doslovno ovako: »Ja potpisani, Doktor Leneveu, potvrđujem da gđica Madeleine Delaitre, 17 godina, trpi od medulospinalne bolesti (affection medulo-spinale), koja je drži u krevetu od novembra 1923. Sjedište je ove bolesti u lombosakralnom predjelu hrptenjače (région lombo-sacrée de la colonne vertébrale). Narav ove bolesti nije ustanovljena na znanstven način, ali je upitani kirurg i ja smatramo sakrtnačin, ali je upitani kirurg i ja smatramo sakralizacijom zadnjeg bedrenog kralješka (sacralisa-

Rekli smo, da je uz ovu svjedodžbu nalazila radiografija Dra Couturiera, iz koje se jasno vidi, da je peti lumbalni kralježnjak sra-

stao sa krstačom i koji potvrđuje ispravnost suda gore navedene dvojice liječnika.

Liječnici, koji su ozdravjenicu malo prije pregledali, sastavili su slijedeći pismeni izvještaj:

»Bolesnica ne osjeća nikoju bol, ni nehotičnu ni izazvanu.

Razne kretnje hrptenjače: sagibanje, uspravljanje (extension), kretnje na stranu, skupljanje (torsion), izvodi se normalno, spontano, bez neugodnosti i boli.

Nema vidljive izobličenosti.

Nema nehotične (spontané) ni izazvane (provoqué) boli kod artikulacije sacro-iliaque.

Nema poremećenja kod kretnja (motilité). Hod normalan.

Patelarni i ahilejski refleksi (Réflexes patellaires et achilléens) jednaki s obih strana i nešto preveliki.

Plućni aparat normalan.

Opće stanje osrednje, scapulae alatae.

Konačno: iščeznuće svakog funkcionalnog simptoma (symptôme fonctionnel).«

Nazočni je radiolog na temelju slike, koju je držao u ruci, tvrdio: a) Ili je nestala ta srasline izmedu 5. lumbalnog kralješka i krstače, ili b) unatoč te srasline mogu se sve kretnje posve normalno obavljati, što bi po naravi moralo biti nemoguće.

Svi su nazočni liječnici na običajna pitanja odgovorili slijedeće:

1°. Radiografska slika što se nalazi uz spise, svjedodžbe, što ih je pokazala bolesnica, pregledba i ispitivanja stručnjaka dokazuju, da je gospojica Delaitre zaista bolovala od sakralizacije zadnjeg lumbalnog kralješka.

Ova je bolest bila začetnikom najvećih bolova i apsolutne nemogućnosti da se savije truplo prema donjim udovima.

2. — Svi su ovi karakteristični simptomi ozljede, koju tačno pokazuje radiografija, u tren oka nestali 22. augusta 1924., nakon kupelji u Piscini..

3. — Uslijed te trenutačnosti, to se ozdravljenje ne može protumačiti na naravan način.

Kada sam izišao iz Buroa, to me je svijet, koji se radoznalo tiskao oko ulaza, pitao da li može vidjeti ozdravljenicu, da li se može u Ured i mnogo drugo...

Gdica Petit mi je obećala, da će mi sutra između 12 i 12½ s. dati priliku da ispitujem neke bolesnice.

Lurd, 23. VIII. 1924. 10.15 sati uveče.

Danas sam s jednog drugog mjesta promatrao Euharistijsku procesiju. Postavio sam se kod Špilje, odakle je krenula. Svećenstvo, noseći u desnoj ruci svijeće, išlo je pred Spasiteljem i pjevalo latinske himne: Ave verum, O Salutaris Hostia, Pange lingua. — O taj francuski kler, kako li je bijedno odijeven! Kako li se na njihovim licima vidi siromaštvo i tegoban život, što ga provode. Nijesu li među njima i neki, koji idu k svojim vlastitim župljanima u nadnicu za poljske poslove, da zarade koricu hljeba? I eto te, po vanjštini bijedne, jadne, nelijepe pojave, — ti svećenici Božji — pjevaju zanosno, oduševljeno, puni ushićenja i ljubavi, uzvišene euharistijske himne.

Inače je Procesija bila poput svih ostalih. Danas sam opazio gdje iza Presvetog stupa oko 40 liječnika.

Odmah nakon Procesije otišao sam u Liječnički Ured. Nije došao nijedan ozdravljenik, pa je Dr Marchand prisutnima tumačio ozdrav-

ljenje nazočne gđice Deshamps, koja je 1921. u Lurdu zadobila zdravlje. Šest je godina bolovala od sušičave upale trbušne opne (péritonite tuberculeuse), a 5 godina od Pottove bolesti. U tren je oka u Lurdu ozdravila. Kad se djevojka povratila u Périgueux, to se u štampi cijele provincije započela živahna diskusija. Ta 17 je liječnika i kirurga proglasilo bolesnicu neizlječivom. Neke su antiklerikalne novine šta više pronijele vijest, da su roditelji djevojke »fabricirali« čudo i potplatili crkvene vlasti sa 3 milijona franaka. One nadalje pronesoše vijest, da je sam liječnik bezvjerac (čini mi se, da se zove Dr Crozet), bio podmićen, jer je rekao, da si ne može protumačiti na naravan način ovo ozdravljenje. Prisutna je ozdravljenica potvrđivala tumačenje Dra Marchanda.

Nakon toga sjela je među liječnike druga ozdravljenica, no nijesam joj čuo ime.

Kad sam eto promatrao ovo nekoliko ozdravljenica, nesvijesno mi je pala na um ista misao kao i jučer. Evo, ove su miljenice Blažene Djevice Marije u glavnom posve priprosta stvorenja, kojima je vanjština dosta zanemarena. To su ona ista-lica, koja obično susrećemo po našim kongregacijama i bratovština-

ma; koje iscrpljuje teret života, tako da ne dospiju da pripaze na svoju vanjštinu. Zaista se na ovim sretnicama obistinjuju riječi Prorokove: Suscitans a terra inopem, et de stercore erigens pauperem: ut collocet eum cum principibus, cum principibus populi sui (Ps. 112.). — Sa zemlje podignuvši nemoćnoga — a iz kala siromaha, da ga postavi među poglavice, među poglavice naroda svoga.

Kod Špilje i Piscina narod je i dalje molio. Pronio se glas, da je jedno dijete ozdravilo, ali jer je Liječnički ured već bio zatvoren, to ove vijesti nije mogao nitko da potvrdi.

Večeras sam promatrao Procesiju sa svijećama sa rampe, koja vodi prema basilici. Poda mnom je bilo vatreno jezero: sve se više i više širilo, jer su se vatreni potoci u nj ulijevali. Iz mnogih se tisuća grla razlijegao pjev Ave, ave, ave Maria. Kada se iz užarenog jezera diže dostojanstveni, gregorijanski Credo iz pedeset tisuća grla, pohrliše još zaostali užareni tulipani nemirno prema upaljenom jezeru, dok ono napokon ne postade ogromnom i užarenom masom. I opet, kada je pijev izražavao vjeru u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu, sve se svijeće hrabro digoše. Nakon blagoslova svijet se raziđe.

Eto, kakvo li slavlje slavi prava vjera u zemlji, gdje vlada drži katolike građanima drugoga reda i gdje zabranjuje javne procesije!

Lurd, 24. VIII. 1924. 1 sat popodne.

Bio sam u Rosaire-u — Crkvi krunice — na ponoćki. Crkva je bila dupkom puna i rasvijetljena. S propovijedaonice davao je jedan svećenik takt, a sav je narod ushićeno pjevao. Pjevao je latinski, gregorijanski, u sav glas i to: »Kirie eleison«, koji se poput voda oceana razlijegao u daljinu i u duši budio osjećaje na beskrajne dubine pojedinih Božanskih osoba jednoga Trojedinoga Boga. Isto je duboko djelovao koralni Credo, te ostale misne molitve. Zaista, jedino gregorijanska glazba može u nama da probudi najdublju čežnju za nebeskom domovinom! Čini mi se, da je jedino ona, odraz onih nebeskih harmonija, kojima kraljica neba s vojskom anđela, puna ljubavi hvali Tvorca beskrajnoga. I jednostavna melodija psalma »Lauda Jerusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion, Hosanna, hosanna, hosanna filio David,« koja se neprestano opetovala, kao da je izražavala besprimjernu ljubav Crkve, koja tepajući poput djeteta, istim priprostim riječima očituje ljubav svomu božanskom Zaručniku. Iza Ponoćke djelila se sveta Pričest

na tri oltara, a veliko je mnoštvo započelo svoj dan sjedinivši se s velikim Lurdskim čudotvorcem...

Jutros sam prespao. Neka mi Gospa oprosti, što nijesam otišao k Špilji da se pomolim. Bilješke, koje činim u Lurdu, neka nadoknade moje propuste i neka pronesu njezinu slavu u našim krajevima.

U Liječničkom Uredu bila je gđica P a r i z o t u zeleno-plavoj suknji, sivoj kapici i pepita kaputu. Sjedila je prebačenih nogu, kao na poznatoj slici, koja je objelodanjena u raznim novinama (str. 14.). Izmorena je; loše je spavala. Liječnici su je pregledali. Dok su jučer u plućima još ustanovili »des râlements minimes« — posve sitne hropce, to je i ovo danas posve iščezlo. Gđica Parizot nije više mjeseci jela mesa, a jer ga je nakon ozdravljenja odmah počela da jede, to ju je vjerojatno nešto uznemirilo. Inače je njeno ozdravljenje potpuno; još je posve slaba, i jedva hoda.

Nakon toga su liječnici pregledali gđicu Marie F i r m i n.*

Ona je *22* godine stara iz La Graveri (Calvados). Svjedodžba liječnika, koji ju je liječio

* Čitaj Firmén.

u bolnici u Caenu glasi: »Pottova bolest i kljenut donjeg dijela tijela (paraplégie) uslijed pritiska na moždinu (compression de la moële épinière). Boluje od studenoga 1922. otkako je pala radeći neki domaći posao. U mjesecu veljači došla je u bolnicu u Caen. Postavili su je u sadru, koja se je češće morala da mijenja, i u njoj je morala nepomično da leži. U Lurd je doputovala ležeći. Silno je trpjela. Kod jučerašnje procesije (23.) osjeti, da je ozdravila, ali se nije usudila poslužiti svojim novim silama. Kad se vratila u bolnicu, svjetovaše je bolničarke da hoda. Oko 7 sati uveče ustade i prohoda. Prisutni su liječnici izjavili, da se ovo ozdravljenje ne da protumačiti na naravan način.

Marie Firmin.

Zatim je sjela na bolesničku stolicu jedna u sivo odjevena debela žena. Čini mi se, da se

zvala Mme Cornu. Ozdravila je od želučanog čira. Radio snimke nije bilo, nego samo opis radiografske pregledbe, u kojemu piše da ima »sans doute« — bez dvojbe — želučani čir. Ovaj je »sans doute« bio liječnicima sumnjiv. Iako su klinički znaci jasno svjedočili o opstanku želučanog čira, ipak Dr Marchand čeka godinu dana, prije nego li proglasi, da je ozdravljenje potpuno i da se ne da protumačiti na ljudski način. No svim je prisutnicima bilo jasno, da je to samo mjera opreznosti i da je debela gospođa zaista čudesno ozdravila. Ta donijela je sa sobom mnoge liječničke svjedodžbe, a čini mi se, da je u Lurdu još imala groznicu od 39.7 stupnjeva. Dr joj je Marchand preporučio da dobro jede i to poglavito salatu, da se tako što prije uvjeri o svom ozdravljenju. Svi su se prisutnici smijali, što će se ova možda 75 kg teška žena doskora oporaviti i da će opet steći onih 24 kg, koje je izgubila uslijed svoje teške bolesti. Slučaj gđe Cornu nije lurdski Liječnički zavod proglasio nadnaravnim ozdravljenjem.

Napokon je sjela na bolesničku stolicu jedna gospojica. Ne znam, da li sam pravo čuo njezino ime, no čini mi se, da se zvala Marthe Raymond. Bila je iz Orléansa, 21 godinu stara, a po izgledu ne bi rekao da joj ima više

od 16 godina. Tvrdi, da je ozdravila, ali još osjeća neke bolove. No jer njene liječničke svjedodžbe nijesu dosta jasne, to je otpuste. Dr Marchand je zamoli, da nikomu ne pripovijeda o svome ozdravljenju, nego neka se zahvaljuje Gospi; inače bi mnogi neprijatelji, koji posvuda vrebaju, mogli njezine riječi da izrabe.

U Ured je na koncu došla gđica Mary Chaiwet iz Alais-a (Gard), koja je ozdravila dne 26. VIII. 1919. od »Coxalgie droite avec fistules« — gnojne sušičave upale desnog bedra — Posve je zdrava.

ŠTO PRIPOVIJEDA OZDRAVLJENICA.

Iza 12 sati odvela me je gđica Anny Poyet u Bolnicu Sv. Marije, što stoji nasuprot Spomenika zahvalnosti za Pobjedu. Za koji čas izvede gđica Petit prvu ozdravljenicu, gđicu Helenu Macagne.*) Ona pođe upravo k meni, uhvati me za ruku i dugo je ne ispusti. Reče mi hitro otprilike ove riječi: »Vi ste novinar, objelodanite šta mi je sveta Gospa učinila«. U glavnom mi ispripovjedi svoju bolest. Evo najvažnijih podataka: Rodom je iz le Muy-a (Var). 21. je godinu stara. Početke je Pottove bolesti osjetila u prosincu 1921. Dva su je toulonska kirurga — Dr Malartic i Dr Villechaise — pre-

* Čitaj: Makánj.

gledali i ustanovili: carie tuberculeuse dorsolombaire — caries tuberculosa dorsolumbalis«. 14 mjeseci ležala je kao prikovana u nosilima (caisse-brancard). Gornjim dijelom tijela nije mogla da miče već 18 mjeseci. Sadru, u kojoj je bila, tri puta su obnovili. Ona ima i svjedodžbu od 5. VII. 1924. Dra Regisa iz Muya, koja veli »da bolesnica ima Mal de Pott dorsolombaire (Pottovu bolest slabinskih kralježaka), što su je ustanovila dva glasocita toulonska kirurga, o kojoj se moglo vrlo tačno da uvjeri na temelju radioskopskih pregledbi.« Bolesnica — nadovezao je g. Dr F. Regis — još osjeća silne bolove, koji se protežu na lijevo u polukrugu (en demi-ceinture). Doticaj ozlijeđenog predijela još je vrlo bolan. Iz toga slijedi, da valja barem još godina dana ležati, prije nego li se može dopustiti ustajanje u

Helena Macagne.

zgodnoj spravi.« Došla je iz Provence u plavocrvenom vlaku. Silno je trpjela. Svako joj je prenošenje zadavalo teške bolove. To svjedoče oni, koji su se putem brinuli za nju. U Lurdu su je odvezli u Bolnicu sv. Marije. U četvrtak (21. VIII.) po podne nije radi velikih bolova odnesena u kupelj, već je prisustvovala Procesiji s Presvetim. Kada ju je dostojanstvenik blagoslovio, osjeti se u tren oka zdravom. Nikomu nije pokazivala svoga veselja, jer se bojala da nije možda sugestija. Kad su je odveli natrag u bolnicu, saopćila je drugima svoje osjećaje. Stajala je, hodala, micala gornjim dijelom tijela. U petak 22. VIII. u 3 sata popodne odvedoše je u Liječnički Ured. Tamo je bio 31 liječnik, a među njima jedan Englez — protestant. Skinuše joj sadreni steznik, kojim joj je bio oklopljen gornji dio tijela. Pet ju je liječnika točno pregledalo. Ne osjeća nikakovih poteškoća u kretnjama; svi liječnici priznadoše, da se ovo naglo ozdravljenje ne da protumačiti na naravan način.*

Liječnici Barthe iz Pariza, Bitterlina iz Joinville-le-Pont (Seine), Itrac iz Tuluze, Pineau iz Caillère-a (Vendée), Ferrandon iz

---

*** Poznato je, da se ovakova bolest ne da izliječiti u tren oka. Da se bolesnik oporavi ili da posve ozdravi, to treba čekati više mjeseci, a i godina.**

St-Hyppolite (Eure-et-Loir), koji su bolesnicu posve tačno pregledali, sastavili su slijedeći izvještaj: »I sam vrlo jaki pritisak na hrptenicu ne prouzrokuje u kretnjama ni najmanje bolove, koje se zbivaju bez razlike s najvećom lakoćom. Trnovita izbočina (l' Apophyse épineuse) dvanaestog leđnog kralješka (vertèbre dorsale) je manje razvijena od one jedanaestog leđnog (dorsale) i prvog bedrenog (lombaire).

(Dodajmo prigodom ovih konstatacija, da je sadra, koja se snima s bolesnice, po treći puta metnuta od 6. veljače 1922. Gđica Macagne ju je nosila od mjeseca svibnja 1924. i kod svake su se promjene ustanovile iste ozlijede).

Refleksi su normalni, zdjelice (patellaires) posve malo veće (exagéré); nema Babinskijevih znakova ni eliptičnog drhtanja (trépidation). Ozdravljenica hoda s takvom lakoćom, da si je teško zamisliti, da je kroz tako dugo vrijeme mogla da bude nepomičnom.

Kada se je glasno pročitao ovaj izvještaj, što su ga potpisali stručnjaci, svih je nazočnih 31 liječnika usvojilo slijedeće zaključke:

1°. — Bolest (mal de Pott dorso lombaire) je zaista opstojala.

2°. — Ozdravljenje je potpuno.

3⁰. — Ozdravljenje se ne bi moglo pripisati naravnom procesu.

Gđica Macagne mi reče, da je silno trpjela. Posljednu su je primili u vlak; ona, radnik posljednjeg sata, dobila je istu nagradu kao i oni, koji su uranili. Prva je ozdravila. Predala se u volju Božju. Žarko se molila Bogorodici za sve bolesnike, da svima dade milost da ozdrave. Gospodin župnik joj je u stan donosio sv. Pričest. Na putu je silno trpjela, ali se usput žarko i puna pouzdanja molila. Ta blažena Gospa želi, da se molimo puni pouzdanja, a ne samo onako, samo da se moli. Zatim je ova priprosta djevojka počela da govori o pouzdanju, vjeri, poniznosti, da mi se u jedan mah učinilo kao da pred sobom imam kakvog doktora teologije; — taj me način nastupa jedne obične žene možda više zapanjio negoli njeno ozdravljenje. Odakle toj priprostoj ženi tako jasni vjerski pojmovi? Nije li preda mnom svetica? Tako sigurno i pun vjere ne može da govori prosječni čovjek! Sjetih se one: »Et exaltavit humiles« — i uzveliča ponizne.

U Lurdu su zaista odabranici Božji obično oni priprosti ljudi iz naroda, s kojima u životu malo tko računa.

Njene su konačne riječi glasile ovako: Ozdravila sam kod procesije sa presvetim Sakramentom. U tren oka osjetih, da mi je lakše. Ne htjedoh nikomu ništa reći. U bolnici sam pokušala da hodam, ali jer sam se bojala, da sam pod uplivom sugestije, govorila sam Djevici, da imam pouzdanja i da hoću da ozdravim, ako ona to hoće. — Ozdravljenica se na to okrene nekim prisutnim djevojkama, koje su prisluškivale, i reče im: »Et vous, ne suivez pas la mode!« — A vi, ne povodite se za modom! Ako imate svilene čarape, a vi uzmite debele vunene. Ja sam od svoje bake uzela crvene (ili modre; doslovno se ne sjećam ove rečenice!). Nemojte hodati kratkih rukava, to sveta Gospa ne voli. Bluza neka vam bude do vrata. — Onda je nešto govorila o plavom pasu lurdske Gospe, što nijesam pravo shvatio; čini mi se, da je aludirala, da ovaj ima zadaću, da skrije forme tijela.

Jedna gospojica učiteljica jedne državne škole (došla vlakom iz Blois-a!) slušala je taj govor i od uzbuđenja proplakala. I neki mladić, bezvjerac, bio je duboko ganut. — Rastasmo se od ozdravljenice preporučujući se u njene molitve.

Lurd, 24. VIII. 1924.

Tek danas popodne saznadoh, da je učiteljica, koja je proplakala slušajući pripovijest ozdravljenice, Macagne, bezvjerka. Zato i razumijem, što je bezuvjetno htjela da govori s jednom redovnicom — la Révérende Mère Supérieure des Assumptionistes de Battignoles, — koja je bila u piscini, kada se je kupala medicinarka Parizot. Ova je naime na putu u Lurd zadobila negdje ispod desnih rebara oveću ranu. Ta je u Piscini nestala u tren oka. Učiteljica, bezvjerka, htjela je zato da na vlastite uši čuje pripovijest toga događaja od osobe, koja ga je vidjela. Otišli smo zato u tri sata popodne pred Piscine, da dočekamo redovnicu, koja je upravo u to doba imala da završi svoj posao. Narod je kao obično glasno i pouzdano molio za ozdravljenje onih, koji su se kupali. Napokon izide i Poglavarica Asumpcionisticâ — toga ženskog reda, kojega u Lurdu zapada prva zadaća. Prostodušno reče, da rane prije ozdravljenja nije vidjela, jer je gđicu Parizot neko drugi svlačio, a ona ju je samo kupala pokrivenu košuljom. Kada je gđica Parizot izašla iz vode, to je samo ustanovila, da rane nema.

Idući brdom Kalvarijom, začujem između 13. i 14. stanice Križnoga puta, kako jedan stariji gospodin nervozno debatira: »Je n' aime pas ces machines là, qu'on prie. bon...« — »Ne volim takovih cirkusa, neka se moli, dobro ... Jamačno je bio bezvjerac, koji ne vjeruje u čudesa. Spominjem to samo zato, da pokažem, kako Lurd djeluje u duševnom pogledu: nije moguće ostati indiferentan prema lurdskim događajima. Važno je zato, jer u ove krajeve dolaze mnogi stranci da se naužiju prirodnih lijepota; a kad tamo, čuju, da se dešavaju čudesa i njihova se bezbrižna i iznenađena savjest počinje da uznemiruje. Zaista, čudni mora da su njihovi osjećaji, kada vide sve ovo.

Euharistijske procesije ne opisujem. Oko 1500 bolesnika bilo je prisutno i poput galilejskih pačenika čekalo da mimo njih prođe Pomazanik Božji, obećani Mesija. U Procesiji stupao je sa svojom unučadi poznati francuski književnik Francis Jammes.

Iza Procesije otišao sam opet odmah u Liječnički Ured. Danas je bilo više ljudi negoli obično. Dvorana je bila tako puna, te mi se čini, da je u njoj bilo oko šestdeset liječnika. I jedan je kardinal (Mgr Touchet iz Orleansa?)

bio prisutan. Istraživao se slučaj žene, majke od četvero djece, gđe Guillemet(?), koja je imala neke tumore na jetrima i unutarnja krvarenja. Sve je to prestalo. Kada je Dr. Marchand na prisutne liječnike stavio pitanje, da li vjeruju, da je gđa imala na jetrima tumore (tumeur cancéreuse) — raka, stadoše neki protestirati. Sudeći po njihovom ponašanju, bili su bezvjerci. Tvrdili su, da liječnička svjedodžba, što ju je donijela bolesnica, ne mora biti tačna. Njen se liječnik mogao da prevari u diagnozi. I premda je većini prisutnih liječnika bilo jasno, da je bolesnica ozdravila, to su je otpustili bez ikakovog zaključivanja.

Zatim posjedoše na sredinu jednu blijedu, živu lješinu: gđicu Feal iz Bordeaux-a (?). Sličila je gđici Ž. iz Zagreba. U Uredu je bio prisutan liječnik, koji ju je vidio i pregledao prije ozdravljenja. Evo njegova izvještaja, kako sam ga ja kao lajik mogao da razumijem: Donji dio tijela bio je posve klonut — paraliziran. — Jedva je reagirala na duboke ubode igle. Osim toga je bilo nekih apscesa na koljenu. Neki su kralješci također bili tuberkulozni, i to je razlog što nije mogla bez

velikih bolova da kreće gornjim dijelom tijela. Svi su simptomi bolesti nestali jučer iza Procesije. Može da giblje gornjim dijelom tijela i polako da hoda, ako joj netko pomogne. Pete je silno peku. No, sjetimo se, da je djevojka sva iznemogla: tri je godine odležala. — Dok su liječnici raspravljali o njenom slučaju, ozdravljenica se je u stolici, u kojoj je sjedila, počela da onesviješćuje. Hitro je položiše na zemlju, jedan joj liječnik dade nekoliko ćušaka u obraze, i mala se poče da budi. Odnesoše je na to u pokrajnu sobu. Posve je razumljivo — vele liječnici — da ozdravljenica nije mogla izdržati napore liječničke pregledbe. U našim je dvjema malenim sobama bilo oko 100 osoba. Sparina je za nas zdrave ljude gotovo nesnosna. A zatim valja misliti, da se djevojka, koja je tolike godine mirno odležala, danas kretala preko jednoga sata. Nije dakle čudo, što se onesvijestila. Ako je njena bolest nestala, ne znači, da su također i posljedice nestale, tako n. pr. skrajnja iznemoglost. — No na ljudski način ne bi se moglo ni protumačiti, kada bi ova na pola mrtva djevojka, od današnjeg dana na jednom započela ozdravljati. Jer, šta je bio razlog njenoj iznemoglosti, a šta razlog

njenom ozdravljenju? Ako prije nije bila bolesna, odakle dolazi, da je danas sličnija lješini negoli čovjeku? Ako je još bolesna, tko će se usuditi da ustvrdi, da će za koji dan biti posve krepka? Ne preostaje nam ništa drugo nego da ustvrdimo: djevojka je uistinu do jučer bila bolesna i ova ju je bolest survala; sada djevojka na sebi nema nikakvog organskog znaka bolesti, već se na njoj samo opažaju posljedice jedne bolesti, koja je iščezla. A i same će te posljedice nestati za koji dan. Ali silno oprezni liječnici nijesu htjeli da proglase, da ovo ozdravljenje nadmašuje prirodne sile.

Iza toga, kad sam izišao iz Liječničkog Ureda, vidio sam lijepu visoku plavokosu bezvjersku učiteljicu, s bijelom čepicom (béret) na glavi, kako kleči pred kipom okrunjene Bogorodice. Obraćenje!? Saznao sam također, da je lijepo razvijeni mladić, bezvjerac, s plavom kapicom, koji je s njom bio, trpio od upale bubrega (nephritis). Mora da ga je jutrašnja pripovijest ozdravljenice Macagne duboko ganula, jer je počeo da pije lurdsku vodu i izrazio je želju, da sa svijećom u ruci ide u procesiji. Možda je to i učinio.

Lurd, 25. VIII. 1924. 3 sata.

(U vlaku, koji kreće prema Bordeaux-u).

Jučer poslije podne nijesam prije procesije bio u Liječničkom Uredu. Tom su prilikom konstatovali ozdravljenje gospođice Marie-Louise B r u y o u s*) iz Saint - Cirgue-a (Lot). Stara 30 godina. Bolovala je od sušićave upale trbušne opne sa priraslinama (péritonite bacilaire avec adhérences). Stanuje u Figeac-u. Obavljala je teške poslove. Već je prije nekoliko godina osjetila, da je bolesna Morade leći i 32 je mjeseca odležala. Godine 1919. osjetila je bolove u kostima kuka (fosse iliaque) i u trbuhu. Otpremiše je u bolnicu Castelnaudary, gdje je ostala 2 mjeseca. Povrati se u Figeac. 1923. doputova

Luise Bruyous.

* Čitaj Lujz Brüjú.

u Lurd, gdje nije ozdravila. Nije izgubila nade. Odluči, da se do godine povrati u Lurd. Molila je, prožeta velikom željom, da ozdravi.

Bolovi su u željezničkom vlaku postali vrlo teški. Jedna je redovnica cijelo vrijeme morala da bude uz nju, i da se samo za nju brine. S mnogo su je opreznosti morali da prevezu od lurdske stanice u bolnicu. Njeno se stanje sve više pogoršavalo. Sedam se puta onesvijestila. U noći od petka na subotu dobije Posljednju pomast.

Više je liječnika bilo pozvano, da joj pomognu. (Isti ovi vidjeli su je drugi dan posve zdravu.)

23. izjutra bilo joj je lakše. Kod Procesije s Presvetim osjeti, da su joj bolovi skoro posve iščezli. Mogla je sjesti. — Neko vrijeme iza toga posve iščeznu njena bolest. 24. popodne, prije procesije, odnesoše je u Liječnički Ured i više je liječnika pomno pregleda. Oko 50 liječnika izjavi, da je gđica Louise Bruyous, koja je bolovala od tuberkulozne upale trbušne opne, ozdravila i da se ovo ozdravljenje ne može pripisati ljudskim sredstvima. Među tim su se liječnicima nalazili i oni, koji su ozdravljenicu vidjeli gdje se u bolnici bori sa smrću.

Jutros stigoh u devet sati u Liječnički Ured. Uđe jedna lijepa djevojka, ogrnuta

crnom maramom. Tvrdi, da je ozdravila. No jer je njena liječnički svjedodžba bila nejasna, to je Dr Marchand otpusti, da ne rečem potjera. — Istaknuti treba, da Dr Marchand nije vrlo prijazan prema bolesnicima, a ni prema novinarima. Posljednje neprestano upozorava, da ne govore o čudesima, gdje ih nema; gdje naime Liječnički Ured nije izrekao definitivnog suda. Svi su prisutnici u mnogo slučajeva uvjereni, da se radi o pravim pravcatim čudesima, ali jer često mnogi znanstveni dokumenti manjkaju, to Dr Marchand ne će ni da čuje o kakvom nadnaravnom ozdravljenju. Razumijem, da je neprijaznost Dra Marchanda samo prividna; stalo mu je do najskrupuloznije opreznosti, da se ne bi možda desilo, da ustanovi ozdravljenja, gdje ga uistinu nije bilo.

Na to uđe u Ured jedan mali čovjek odjeven u pepita odijelo: pravi p a t u l j a k. Kaže da je imao fistule i da su mu u piscini nestale. Jer tih fistula nije u Lurdu nitko vidio, to mu se ne vjeruje.

Međutim na nosiljci unesu posve u bijelo odjevenu stariju podebelu gospođicu. — »Dignite se«! — Ona se hrabro podiže. — »Ali ja sam još u sadri«, reče i nespretno dokoraca do svoje stolice. Sjedne nasuprot Dra Marchanda. Na lijevoj joj je strani grudi bio prikop-

čan crveni hodočasnički križ. Imala je niske crne cipele i crne čarape. Učiteljica je u Galgonu (Gironde) (?). Bolovala je od Mal de Pott dorso-lombaire. Noge je bole kad hoda; ta 18 mjeseci nije hodala. Liječnici i s njima jedan redovnik (benediktinac?) — liječnik — prođu s njom kroz našu sobu i uđu u malu sobicu, da je tamo pregledaju.

Ulazi u bijeloj kapi gđica Delaitre, (Slika na str. 22.) ozdravljenica. U sivom je kaputu, koji je oko vrata i na donjem kraju obih rukava obložen krznom. Papuče su joj sive. Hoda naokolo po Uredu. Kod ispitivanja se njena majka, stara gospođa, koja je sjedila s lijeve strane, uvijek upliče u govor Dru Marchandu. Ovaj preporuča ozdravljenici, da se izmjeri nakon tri tjedna i da mu javi svoju težinu.

Kada je otišla gđica Delaitre, uđe jedna starija gospojica. Na njoj je plavi rubac (šal) i crni šešir. Bluza joj je do vrata, a rukavi joj nešto presižu lakte. Bolovala je 18 godina. Ulazi u desnu malu sobicu, koja je iza Dra Marchanda. Počinje se svlačiti; mala se vrata zatvore. Dr Marchand reče: »Une autre!« — Neka druga uđe!

Junački ulazi jedna otprilike 16 godišnja djevojčica. U plavoj je kapici iz koje sa strane

vise dvije sjajne crne pletenice. Oko ramena joj visio bijeli rubac. Suknja joj je plava, a cipele žute. Mala je već jučer bila u Liječničkom Uredu, ali se ispostavilo, da na njenoj liječničkoj svjedodžbi ne stoji posve jasno od česa je bolovala. Kažu joj, neka se povrati kući i neka njezin liječnik javi, šta joj je bilo prije negoli je otputovala u Lurd — »Allez-vous-en — Otiđite!« — »Une autre. — Jedna druga!«

Ulazi debela žena, što je već jučer bila u Uredu. — »Šta sam vam rekao — Otiđite — Hvala vam na posjetu«, reče nestrpljivo Dr Marchand. Vidi se, da mu nije stalo da pošto poto ustanovi kakvo nadnaravno ozdravljenje. Rekao sam već, da je gotovo grub s ozdravljenicima, koji nemaju sve svoje svjedodžbe u ruci, a htjeli bi, da se njihovo ozdravljenje uvrsti u čudesa. U Lurdu tako mnoga prava čudesa ostaju svijetu nepoznata, jer se bolesnici ne pobrinu, da sa sobom donesu tačne liječničke svjedodžbe.

Sad izilazi iz sobice onaj patuljak u pepita odijelu. Liječnici su ga pregledali. Dr Marchand mu veli: »Kada dođete u Cette, pošaljite mi svjedodžbu interniste, koji vas je liječio. U njoj neka stoji: Gospodin X je otputovao iz Cette-a, on je imao tu i tu stvar, a sada vidimo na njemu to i to.« — Patuljak ode smiješeći se.

Na to iz desne male sobice izidu dva liječnika, koji su pregledali stariju gospođicu. Uto i ona izide. Nijesam tačno čuo, od česa je bolovala. Razumio sam samo riječi: ».... petnaest godina... polaka evolucija... bacilarna ... gornji vršak...« Pošto je Dr Marchand saslušao sud liječnika, koji su pregledali tu gospođicu, reče: »Nijesmc vas vidjeli prije, a svjedodžba ne kaže tačno, šta vam je bilo. — Liječnici, koji su vas sada pregledali, vele, da na vama još i sada imade znakova bolesti. Idite vašem liječniku, neka vam kaže, šta ste prije imali i šta vam je sada«. Dr Marchand ustvrdi pred nama svima, da ova djevojka nije ozdravila. — To on, kako već rekosmo, uvijek naglašuje, gdje ozdravljenje nije istraženo u sve potankosti. On kao da se najviše boji prisutnih novinara, koji u svemu vide čudo i sa svih strana vrebaju, da uzmognu štogod javiti u štampi. — Uostalom je ova strogost liječnika vrlo dobra; ne, što bi protivnici Lurda izrabili svaku, pa i najmanju neopreznost liječnika, koji su prisutni u Uredu, već je vrlo dobro, što mnogi liječnici imaju prilike da se sami uvjere o znacima bolesti, koja je iščezla. — Kada bolesnik posve ozdravi, to se ne može prigovoriti, da ga nije nitko vidio prije ozdravljenja i da uopće nije bio bolestan.

Ulazi opet jedna djevojčica u tamno-sivom odijelu i s crnim šeširom na glavi. U svjedodžbi joj piše, da ima pleuro-péritonite (to bi bila upala trbušne opne i porebrice, ako sam francusku riječ dobro čuo). Ime joj je J e a n n e. Prezimena nijesam čuo. Tipkačica je. Ne znam ni odakle je. Bolnica, u kojoj je bila, zvala se »Hôpital de la Charité«. 15 joj je godina. Liječnici se čude, kada je započela da pripovijeda simptome svoje bolesti. Doputovala je ležeći. Na putu je trpjela, ali je mogla sve jesti. — Odvedu je na pregledbu.

Ulazi jedan mladić u tamno-sivom odijelu. Zagasito je crvnih obraza i ima naočare. Zove se otprilike Dreyer ili slično. Nijesam posve shvatio u čem stoji njegovo ozdravljenje; a čini se, da ga ni liječnici nijesu tačno razumjeli. Izražavao se vrlo nejasno, te smo svi pomislili, da je luckast. Kod njega se radilo o smrskanoj desnoj ruci, tako da mnogo godina nije mogao njom da piše. Lakše poslove mogao je da obavlja. Odgovara na upite Dra. Marchanda: mogao si je nos obrisati, odnijeti list na poštu, lakši kabao pridići. Pred svima nama počinje svlačiti kaput. Pokaza se sivo isprutana košulja i naramenice. Jedan nu liječnik potjera oba rukava do pazuha. Pregleda pred svima obe ruke i ustvrdi, da mladićeva

»bolesna« ruka bolje funkcioniše od zdrave. — Mladić počinje pripovijedati, da je pisao »pointillé« (u tačkama). Pisati ga je učila njegova baba. Dr. ga Marchand zamoli, da malo piše. On to učini i piše, piše i ne prestaje. Desi se na to nešto što nas je sve duboko ganulo. Uvidjesmo, da mladić nije luckast, već naivan, kao pravo dijete. Bilo to od prilike ovako: »Bolje vam je, veli mu Dr. Marchand, ali nijeste posve ozdravili. Molite se Gospi!« — »Dobro ću se moliti Gospi«, reče mladić i pođe smiješeći se prama nama. Zatim se okrene, sjetivši se nečega, i zapita Dra Marchanda: »A kako vam je ime, da se uzmognem moliti«. Kada su prisutnici čuli taj upit, bili su preneraženi nad djetinjom naivnom dušom toga mladića. Gospođe, koje su do mene sjedile, uskliknule su: »Kako li je mio ovaj mali! Pravo dijete!«

Eto, iz zadnje se sobe vraća gospođica u bjelini. Sjedne. Iz lijevih vratašca izađe tamnosiva tipkačica sa svojim crnim šeširom na glavi. Dr joj Marchand veli: »Djevojčice! Bolje vam je, ali liječnici vele, da vaše ozdravljenje nije potpuno. Zahvalite se Gospi; molite joj se, da dovrši svoje djelo.« — Mala ode.

Bijela, starija gospođica opet sjeda. Zove se Mlle Le Portz. U bolnici je bila od 20. VI. 1923. Dne 2. travnja stavili su joj gornje

tijelo u sadru. Doputovala je ležeći. Na putovanju je trpjela. U petak su je stavili u piscinu. »Brûlure« (decubitus) s leđa nestade. Osjeća se »souple« — gipkom — i počela da hoda. Liječnik, koji ju je malo prije pregledao, ustvrdi, da joj je hod normalan, ali da su kralješci na pritisak još uvijek bolni. — I opet jedan znak, da je ta gospođica zaista bila teško bolesna — a sjutra, kada i ti bolovi iščeznu, tko će moći da ustvrdi, da je ova djevojka došla zdrava u Lurd? — Liječnik na to izjavi: Bolest je postojala. Poboljšanje je očito. Hrptenica je srasla (soudure). Dakle: do ozdravljenja je došlo. Gospođica je u sadri šesnaest mjeseci posve nepomično ležala (cadre). — Nato jedan gospodin unese oprsje od sadre, koje su joj malo prije skinuli. Ni jedan od liječnika nije sumnjao o Pottovoj bolesti. Ipak se nijesu usudili da ustvrde, da li ova žena nije već bila u stanju ozdravljivanja, kad je pošla na put u Lurd. »Gospođo, ne možemo reći, da je ozdravljenje. Otiđite i zahvalite se svetoj Gospi.«

Evo jedne nove djevojke. U crnini je. Na šeširu joj je zeleno-crvena zagasita unakrštena vrpca. U Lurd je doputovala ležeći. Promukla je. Dr Marchand joj reče, da zapjeva himan »Ave maris stella«. Počne, ali kod visokih glasova zapne. Pođe s liječnicima na pregledbu

u lijevu sobicu. — Iza kratkog vremena opet izilazi i sjeda na svoju stolicu. Bolovala je od sušićave upale trbušne opne (péritonite-tuberculeuse). Biva vam bolje,« kaže joj Dr Marchand; »na vama imade još znakova bolesti. Idite vašem liječniku, upitajte ga, da li ste posve ozdravila«. (Vjerojatno je naime, da će doskora svi tragovi bolesti posve iščeznuti.) »Vaše grlo (larynx) nije još posve čisto. Ljudima recite, da vam je bolje, a ne, da ste ozdravili; jer nijeste ozdravili. Sretan put! Pišite mi!«

Snažna gospođa u crnini, koja je sjedila do mene, rekla je, da je Dr Marchand — ennuyeux — gnjavator — jer ne će da ustanovi ozdravljenje. Ona pođe u prednju sobu i Dr Marchand joj protumači slučaj njezine mlade štićenice.

*

Eto tako Liječnički Ured nije danas ustanovio ni jedno ozdravljenje. Čudnovato: pred nama su hodale djevojke, koje su mnoge mjesece nepomično ležale, koje su došle u Lurd trpeći neopisive muke, a nakon jedne kupelji ili nakon Procesije pokazivale su sve znakove zdravlja: hodaju, jedu. Preostali tragovi bolesti očito uvjeravaju liječnike, da su te osobe bile zaista bolesne, da su njihove liječničke svjedodžbe ispravne i da njihovo ozdravljenje nije puka iluzija. I unatoč tako očitim, nečuvenim znakovima, liječnici ne govore o ozdravljenju. Kako li tek očiti moraju da budu znakovi nenadanog ozdravljenja, kad se do 50 liječnika usudi izjaviti, pred cijelim naučnim svijetom, da ovo ili ono ozdravljenje nadmašuje prirodne zakone. Uistinu, oprezni postupak ovoga jutra dosta jasno pokazuje, kako Lurdski Ured za Liječničke pregledbe strogo istraži svaki pojedini slučaj, prije negoli izjavi svoj definitivni sud. Naglasiti valja i to, da ni Liječnički Ured ni ove prve svoje sudove o ozdravljenjima, koje izvješa na vrata Ureda, ne smatra konačnim. Ured objelodanjuje ozdravljenja radi vjernika, ali tek nakon toga započne s anketom, koja ispituje, da li su sve liječničke svjedodžbe bile tačne, koji su bili detalji bolesti i t. d. i tek, kada je sav taj materijal skupljen i proučen, tek tada Ured iznosi svoj definitivni sud.[1])

Pišem u vlaku. Sada će skoro sedam sati, te ću morati izaći u Bordeaux-u, da uđem u voz koji kreće prema Parizu. Jedan mi bretonski novinar, koji je sa mnom sjedio u Liječničkom Uredu, reče, da se lurdska čudesa premalo vulgariziraju. On će kod kuće javno izvjesiti slike ozdravljenica. Pripovijeda, kako

[1]) Vidi opasku na str. 63.

liberalna štampa šuti o Lurdu — najperfidnije sredstvo njene borbe. Govorio je zatim o protuvjerskim namjerama vlade i da su se katolici počeli da ujedinjuju na nacionalnom polju u neku vrstu političke organizacije za sve katolike. Danas vlada ne će moći tako lako da uspije, kao što je to bilo godine 1905. U mjestu, gdje on stanuje, koje broji 3000 duša, imade barem 300 ljudi, koji su spremni da odmah polože svoj život za obranu vjerske slobode.

U Uredu sam također govorio s jednim slikarom — (W. R. Galoyer, artiste-peintre; 34, rue Cambronne; 1, cité Caurobert; Paris XV) — koji se zavjetovao da će slikama uveličati Lurd, ako se iz rata povrati zdrav. Nastojat će, da svoje slike što jeftinije proširi među najbjednijim narodom, jer mu je poglavito do toga, da narod, koji ne čita Huysmansa i Laserre-a, ipak dobije pravi pojam o veličini i značenju Lurda. Fotografije su hladne i ne mogu da djeluju u tom pravcu.

Iz Lurda sam poslao starokatoličkom biskupu N. Kalođeri sliku ozdravljenice Parizot, kako sjedi u Liječničkom Uredu okružena mnogim liječnicima (slika na str. 14.). Ne bi li mu ona pokazala, da je Crkva rimokatolička, jedina prava Crkva Božja.

ODLAZAK IZ LURDA.

Brzo sam odručao. Kod moga je stola u Hotelu sjedila neka pariška porodica: otac sa svojim sinom i dvije gospođice. Vidjelo se, da je proštenje; odricali su se raznih jela: jedan grožđa, drugi sira, gospođice nijesu pile vina (rijetkost za Parižliju!).

Sva je sila vlakova stajala na 4—5 tračnica lurdske stanice. Jedni su se hodočasnici žurili s kovčezima, drugi su opet stajali pred vagonima. Evo »brancardiera«, gdje dovoze bolesnike. Na to opazih jednu veliku grupu, gdje se na trećem ili četvrtom peronu gura oko ozdravljenice M a c a g n e. Ova radosno stupa među njima. Iz mojega vlaka, u kojemu sjedim i koji nije hodočasnički, izleti jedan visoki debeli gospodin u sivom odijelu i slamnatom (žirardi) šeširu. Nespretno leti prema grupi, gdje je bila ozdravljenica. Na njemu ne vidjeh hodočasničkog križa. Pomislih na onog Huysmansovog liberalca (iz Foules de Lourdes), koji ne vjeruje u čudesa, jer bi mu ova vjera poremetila njegovu udobnost: pa trebalo bi promijeniti sav način života, ostaviti žene i živjeti prema »djetinjastom« katekizmu. Šta li je u prvi mah tom gospodinu proletilo glavom, kada je iz svoga vagona opazio ozdravljenicu.

La miraculée? »Hajd' da vidimo ozdravljenicu. Možda ipak nadnaravni svijet postoji?!«

Na putu do Bordeaux-a vidio sam mnoge hodočasničke vlakove. Prošteničici su izletili na pojedinim stanicama, kupovali razglednice i u brzini pisali...

Libourne, 25. VIII. 1924. 9 sati uveče. Vlak.

Pročitao sam malo prije današnji broj tuluškog katol. dnevnika »Express du Midi«. Iz njega razabirem, da je mnogo organizacija franc. Katoličke Akcije u Lurdu održalo svoje sastanke: Djevojke (Noëlistes), Žene (Lumen), Omladina (A. C. J. F.). — Na sve to nijesam dospio, jer je skoro sva moja pažnja bila usredotočena na Ured za Liječničke pregledbe.

Pariz, 26. VIII. 1924.

Jutros sam s dva prijatelja Hrvata — dva brata — V. i J. Esih, otišao na kolodvor d' Austerlitz, da dočekamo t. zv. Bijeli vlak. Ovaj je iz Lurda doveo znatan broj teških bolesnika. Čini se, da ih je bilo preko tri stotine. Najprije su izašli zdravi hodočasnici, noseći sa sobom kovčege, stolice (pliant), kišobrane i plave posude s lurdskom vodom. Doskora izbiše dva po dva nosača (brancardier), koji su polako

kročili s nosiljkama. U ovima je bilo svakojakih bolesnika. Mnoge sam između njih prepoznao. Među njima su bile djevojčice, koje su nepomično ležale, s crnim pletenicama; koštunjavi muškarci, čije su ruke poput kakvog kostura izvirivale izvan posteljine; bolesnice nabreklih trbuha i nogu, izjedenih obraza... sve moguće vrste bijede. I brankardijeri su neprestano dolazili, postavljali nosiljke na zemlju, unosili bolesnike u spremne automobile... Čini mi se, da sam među hodočasnicima prepoznao onu d e b e l u ž e n u u smeđe-sivom odijelu, koje ozdravljenje liječnici nijesu proglasili ozdravljenjem. Na nosiljama prenesoše Mlle D e l a i t r e (slika na str. 22.), koja je ozdravila od sakralizacije. Eto u jednoj grupi ide i gđica P a r i z o t, medicinarka. Posve je slaba; druge je osobe podupiru. Idem k njoj, i zamolim je, da mi na moju novinarsku iskaznicu zapiše svoje ime. Zapitam je, da li joj je dobro. »O vrlo dobro, vrlo dobro«. — Zaista čudnovato! Neka dođe koji god liječnik i neka reče odakle njezina sadanja slabost. Kako to da na njoj nema ni traga bolesti, a tako je iznemogla? Mora dakle, da je nestao uzročnik njezine bolesti. Neka je pregleda za koji dan, pa će je vidjeti zdravu i krepku! Nije li odviše smiono tako

što ustvrditi? Ne bi li najprimitivniji liječnik ustvrdio, da je ludo proricati, da će ovaj ili onaj bolesnik za koji dan biti zdrav?! I evo, čuda neviđena, vjernici tvrde, da će ove lurdske ozdravljenice, koje su odležale po više godina, koje su trpjele od raznih vrsta tuberkuloze, da će ove za koji dan biti posve krepke. Nije li to pljuska u lice zdravom razumu i znanosti? Kako ćemo to protumačiti, Zašto učenjaci, kojima je stalo do istine, ne dolaze u većem broju u Lurdski Liječnički Ured? Zar ova ozdravljenja, koja još povijest liječničke znanosti nije nikada zapisala, zar nijesu vrijedna naše osobite pažnje?!

Pariz, 27. VIII. 1924.

Danas je »La Croix« donijela, da su se za ovog Narodnog hodočašća muževi 2671 puta okupali, a žene 5550. Kod same se je Špilje prvog dana pričestilo 4100 osoba, drugog dana 4900, a u nedjelju 5100. U obzir valja uzeti, da su se drugi nebrojeni ljudi pričešćivali na ponoćki i u raznim kapelama. Iz toga se vidi zamašito značenje Lurda, za duhovnu obnovu Francuske.

Pariz, 28. VIII. 1924.

Jučer se je ovdje u crkvi Notre-Dame des Victoires (Majka Božja od Pobjede) završilo

Lurdsko slavlje. Crkva je bila dupkom puna. Sav je u žaru svijeća i žarulja bio desni oltar s čudotvornim kipom okrunjene Bogorodice, držeći u ruci Dijete-Isusa. Nakon Lauretanskih litanija, koju je sav prisutni narod latinski otpjevao, jedan stari kanonik iziđe na propovijedaonicu. Istaknuo je, da se ovim obredom završava svečana devetnica cjelokupnog francuskog naroda, koji se je ovih dana, po uputi društva Notre-Dame de Salut, molio za kršćanski preporod Francuske. Propovijednik je pokazao veliko značenje organizovane nacionalne molitve, čija je moć ogromna: sâm je Bog na nju odgovorio mnogim čudesima. Ukratko je prikazao bolest i ozdravljenje onih pet djevojaka, koje je Bogorodica obdarila na osobit način. Kod slučaja je gđice Parizot upozorio, da je to odgovor neba na izazov članka onog novinara, koji je nedavno u jednom večernjem listu izazvao Bogorodicu, da u Lurdu izliječi jednog liječnika. Evo, gospojica je Parizot medicinarka.

Svečanost se završila pjevanjem latinskog »Magnificat«, smjernog »O Salutaris Hostia«, te blagoslovom s Presvetim. Molilo se za Crkvu i sv. Oca Papu, za Francusku,, za obraćenje grješnika, za bolesnike, i za lične potrebe svakog pojedinog hodočasnika.

Narod se razilazio pjevajući Bernardičinu pjesmu »L' heure était venue« — kucnuo je čas — dodavši na koncu svake kitice anđeoski refrain »Ave, ave, ave Maria«.

ZAKLJUČAK.

U Zagrebu, dne 30. rujna 1924.

Jučer sam primio list od gđice A. Poyet u kojemu mi među ostalim javlja i slijedeće:

»Vi mi rekoste, da se nije »ustanovilo« nikoje drugo ozdravljenje zadnjega dana Narodnog hodočašća. Ne bi li bolje bilo reći »proglašeno«, jer mi je gđica Petit pisala, da se je ustanovilo jedno drugo (to jest treće) ozdravljenje, među bolesnicama njene dvorane! Radi se o bolesnici, koju sam vidio gdje se pridiže pred njom na Procesiji sa sv. Sakramentom, u petak po podne; učiteljica jedne katoličke škole, ozdravila od Pottove bolesti. Nije htjela da se o njenom ozdravljenju pronose glasovi, sretna što može nastaviti svoju požrtvovnu zadaću. I evo, već je mjesec dana prošao od ovih presretnih dana, koji su odviše brzo prohujali, ali koji ostavljaju tako utješljive uspomene.

Gđica Dutheil (to je ona, koja je u Lurd dovela učiteljicu bezvjerku i njenog prijatelja)

nam piše, da su njeni prijatelji bezvjerci ostali duboko ganuti uslijed svog doticaja sa čudom. Dao Bog da doskora saznamo da napokon ili potpuno posjeduju svjetlo i da su to postigli...«

U Zagrebu, 21. listopada 1924.

Dr phil. Ivan Merz.

---

[1] Do sada (listopada 1924.) Ured za Liječničke pregledbe službeno je priznao, da ozdravljenje gđice Macagne i Delaître premašuje naravne sile (Annales de Notre-Dame de Lourdes, Août 1924.). U narednim će brojevima glasila A. d. Notre-Dame de L. biti iznesena ostala ozdravljenja. Što se tiče gđice Paule Perisot, to Journal de la Grotte od 28. rujna donosi slijedeće upozorenje: »Jedno je ozdravljenje bilo najavljeno u subotu 23. augusta... gđice Paule Parisot, iz Pavillon-sous-Bois (Seme), koja je bolovala od sušićeve upale trbušne opne, operirana tri puta, sa sraslinom i otvorenom ranom. Ali nam istraživanje, koje smo zatim započeli, i bez kojega se ništa ne čini u Liječničkom uredu, nije dalo potrebite podatke po kojima bi se mogli posve stalno osvjedočiti o stanju mlade djevojke u času kada je krenula prema Lurdu. Zato ne priznajemo njen slučaj ozdravljenjem i ovo ne će biti niti službeno uknjiženo, a niti službeno objavljeno.« (Cooix od 3. X. 1924.)
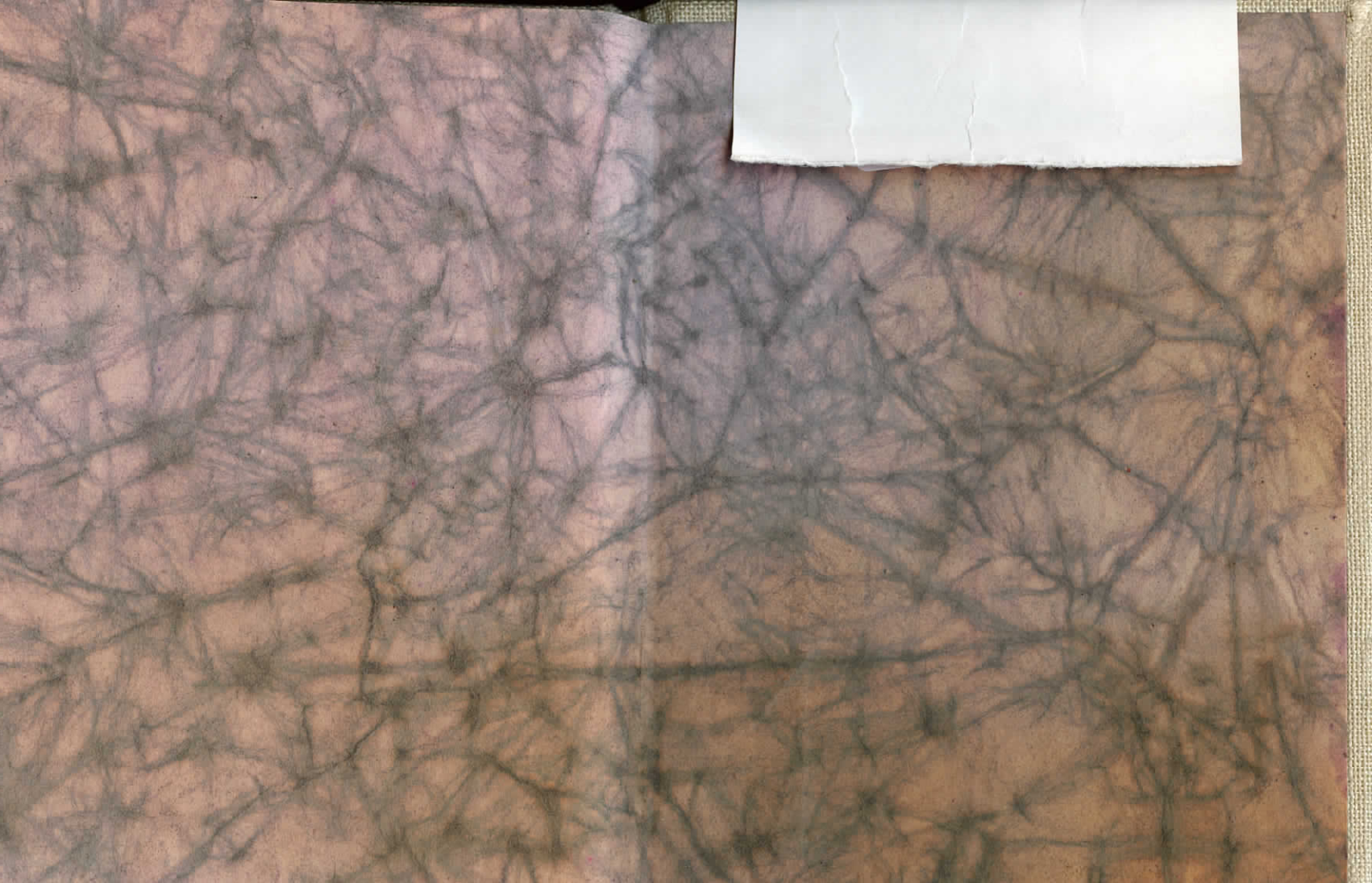
Opet jedan novi dokaz, kako strogo postupa Ured za Liječničke pregledbe.